

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Օ Ր Ե Ն Ք Ո**

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՒՄ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»**

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության 2011 թվականի մայիսի 26-ի ընտրական օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 121-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին պարբերությունը լրացնել նոր նախադասությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Եթե ինքնաբացարկի մասին դիմում է ներկայացնում պատգամավորի կին թեկնածուն, ապա մանդատը փոխանցվում է կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված պատգամավորի հաջորդ կին թեկնածուին:»:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 8-րդ մասն 1-ին նախադասությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ազգային ժողովի համամասնական ընտրակարգով ընտրված և լիազորությունները վաղաժամկետ դադարած պատգամավորի մանդատը կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի արձանագրությամբ այդ մասին հանձնաժողովին իրազեկելուց հետո՝ մեկշաբաթյա ժամկետում, տրվում է այդ կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի ընտրական ցուցակի հերթական հաջորդ թեկնածուին, բացառությամբ եթե մանդատը փոխանցող պատգամավորը կին է:»:

Նույն մասն 1-ին նախադասությունից հետո լրացնել նոր նախադասությամբ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«Եթե սույն մասով սահմանված կարգով դադարում են կին պատգամավորի լիազորությունները, ապա մանդատը տրվում է կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված պատգամավորի հաջորդ կին թեկնածուին:»:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Հ ի մ ն ա վ ո Ր Ո Ւ Մ

**«Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություն և լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի
նախագծի ընդունման**

Դեռևս 1953 թվականին ՄԱԿ-ի կողմից ընդունվել է «Կանանց քաղաքական իրավունքների մասին» կոնվենցիան (Հայաստանը միացել է 2007 թվականին, Ն-025-4¹), որի 3-րդ հոդվածով մասնավորապես հռչակվում է, որ *կանայք պետք է իրավունք ունենան տղամարդկանց հետ հավասար հիմունքներով զբաղեցնել պետական*

¹ <http://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=39845>

պաշտոններ և կատարել ազգային օրենսդրությամբ սահմանված պետական գործառնություններ՝ առանց որևէ խտրականության:

ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի կողմից 1979 թվականին ընդունված «Կանանց նկատմամբ ամեն տեսակի խտրականության վերացման մասին» կոնվենցիային Հայաստանը միացել է դեռևս 1993 թվին (Հ.Ն-0849-1²): Համաձայն դրա 3-րդ հոդվածի՝ **Կոնվենցիայի անդամ պետությունները բոլոր բնագավառներում և հատկապես քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական և մշակութային ոլորտներում ընդունում են բոլոր համապատասխան միջոցառումները, այդ թվում՝ օրենսդրական, ապահովելու համար կանանց համակողմանի զարգացումն ու առաջընթացը, որպեսզի կանայք տղամարդկանց հետ հավասար հիմքի վրա կարողանան իրագործել մարդու իրավունքները և հիմնարար ազատությունները:** Միաժամանակ, ըստ 7-րդ հոդվածի (b) կետի՝ **Կոնվենցիայի անդամ պետություններն ընդունում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները կանանց նկատմամբ պետության հասարակական և քաղաքական կյանքում խտրականության վերացման համար և կանանց համար մասնավորապես ապահովում են տղամարդկանց հետ հավասար հիմքի վրա՝**

մասնակցություն կառավարության քաղաքականության ձևավորմանն ու իրականացմանը և քաղաքական պաշտոնների զբաղեցում, ինչպես նաև բոլոր պետական գործառնությունների իրականացում պետական կառավարման բոլոր մակարդակներում:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության գենդերային քաղաքականության 2011-2015 թվականների ռազմավարական ծրագրի³ 3-րդ կետի համաձայն՝ ծրագրվել է **ձեռնարկել հատուկ միջոցներ ապահովելու կանանց 30% ներկայացվածությունն օրենսդիր և գործադիր իշխանության մարմինների որոշումների ընդունման մակարդակներում՝ նպատակ ունենալով օրենսդիր և գործադիր իշխանությունների որոշումների ընդունման մակարդակում կանանց թերի ներկայացվածության հաղթահարում և սոցիալական համերաշխության ամրապնդում:**

Հայաստանի Հանրապետության 5-րդ գումարման Ազգային ժողովում կին պատգամավորները 13-ն են, ինչը կազմում է խորհրդարանի 9.92%-ը⁴, մինչդեռ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքի 108-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և 155-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ պարբերության՝ կուսակցությունների նախընտրական ցուցակներն այնպիսի սկզբունքով են կազմվում, որ կանայք դրանցում առնվազն 20% մասնակցություն ունեն: Այսինքն, պատգամավորի կին թեկնածուների կեսից ավելին մանդատը զիջում է տղամարդկանց՝ ինքնաբացարկի մասին դիմում ներկայացնելու միջոցով, ինչով կանանց մասնակցությունն օրենսդիր իշխանությունում ընթացող քաղաքական գործընթացներին դառնում է ֆորմալ կամ սիմվոլիկ բնույթ կրող երևույթ:

Հայաստանի քաղաքական համակարգի սխալ ձևավորված ավանդույթ է դարձել կին թեկնածուներով կուսակցության ընտրական ցուցակի համալրումը և այնուհետև, կուսակցության խորհրդարան անցնելու պարագայում, կանանց կողմից ինքնաբացարկի

² <http://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=3323>

³ http://www.gov.am/u_files/file/kananc-xorh/gender-strategic%20programm%202011-2015.pdf

⁴ <http://www.parliament.am/deputies.php?lang=arm>

դիմում ներկայացնելը և մանդատը հաջորդող համարներում գտնվող պատգամավորի տղամարդ թեկնածուներին փոխանցելը:

Այսպիսով, սույն նախագիծը նպատակ ունի այս արատավոր պրակտիկան օրենքի ուժով արգելելը, ինչպես նաև որպեսզի բոլոր այն դեպքերում, երբ կին պատգամավորն այլ պաշտոն է ստանձնում կամ հրաժարվում է մանդատից պատգամավորական գործունեության իրականացման ընթացքում, կրկին նրա մանդատը փոխանցվի ընտրական ցուցակում ընդգրկված հաջորդ կին թեկնածուին: Այսինքն, խորհրդարանում կպահպանվի կուսակցության ընտրական ցուցակով ձևավորված կանանց և տղամարդկանց միջև համամասնությունը:

Ներկայացված նախագծի ընդունմամբ հնարավոր կլինի պահպանել համամասնական ընտրակարգով ընտրված կանանց տեղերը կանանց համար: